

BELANGRIJKE DATA:

- **Wetenschappelijke avond CML Soesterberg**
13 September
- **Advanced AME course SENASA/CIMA Spanje**
18-29 Sept 2023
- **ICASM congres Abu Dhabi**
26-29 oktober
- **Wetenschappelijke avond CML Soesterberg**
6 december

IN DEZE EDITIE:

- Openingswoord voorzitter NVvLG |
- Foto's jubileumdag NVvLG |
- ChatGPT vertelt | 2
- Verslag ALV | 3
- Jongbloedfonds | 4

Nieuwsbrief NVvLG

VOLUME 2, JAARGANG 66

3E KWARTAAL 2023

Welkom bij de nieuwsbrief

We kijken terug op een zeer geslaagd 65-jarig jubileum van de NVvLG! Het was een mooie en warme dag. Gelukkig konden we de deuren van het zaaltje op Hilversum Airport (EHHV) wijd openzetten. We zijn de dag begonnen met een goed verzorgde lunch.

Aansluitend hadden we de Algemene Ledenvergadering (ALV). Tijdens deze vergadering heb ik uit handen van Jaap Jan Witte de voorzittershamer in ontvangst mogen nemen. Jaap Jan: dank voor de vele jaren dat je deze vereniging hebt willen leiden! Je hebt het uitstekend gedaan, ook door moeilijke tijden, zoals de pandemie. Ik ben blij dat je nu als secretaris deel van het bestuur blijft uitmaken, zodat ik nog dankbaar gebruik kan maken van jouw ervaring als bestuurder. Op pagina drie vindt u een kort verslag van de ALV, verzorgd door nieuwsbrief redacteur Hetty van Dijk.

Na een korte pauze kwam militair helikopter-vlieger Dominique

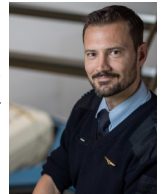
Schreinemachers ons vertellen over haar opleiding en ervaringen als vlieger bij Defensie. Haar boeiende verhaal werd op indrukwekkende wijze ondersteund met beeld en geluid vooral tijdens de episode waarin haar helikopter raak geschoten werd tijdens een missie in Afghanistan.

Ondertussen was de politiehelikopter geland op de airport. Opgesplitst in twee groepen kregen onze leden van dichtbij te zien en te horen wat deze helikopter allemaal kan. Vooral de grote camera vooronder de heli maakte grote indruk. Deze zeer kostbare camera kan zowel als overdag als 's nachts alles in zeer veel detail vastleggen. We sloten de dag af omstreeks half vijf met een borrel. Op het terras, in het zonnetje, zagen we de politiehelikopter weer vertrekken. Wij kijken als bestuur terug op een mooie dag, ik hoop dat u er ook van genoten heeft. Onderstaand zijn enkele foto's te zien van het jubileum voor de leden die het gemist hebben. In juni is er weer een gevor-

derden AME cursus geweest. De cursus is gegeven in het Engels en heeft plaatsgevonden op het fraaie landgoed ISVW in Leusden. Het was een mooie cursus en ik ben blij te horen dat iedereen geslaagd is. De uitreiking van de certificaten zal op de volgende wetenschappelijke avond zijn.

Nieuwsbrief redacteur en webmaster Alex Wanders heeft in december 2022 ChatGPT versie 3 tien vragen gesteld over luchtvaart(geneeskunde) gerelateerde onderwerpen. In juli 2023 heeft hij dit nogmaals gedaan aan ChatGPT versie 4. In de laatste vraag heeft Alex iets veranderd in de schrijfwijze van "straaljager piloot" met opmerkelijk resultaat. Zie het artikel op de volgende pagina's.

Voor nu wens ik u veel leesplezier met deze nieuwsbrief en ik hoop dat we elkaar de hand kunnen schudden op **de volgende wetenschappelijke avond op 13 september!**

Erik Frijters
Voorzitter

Antwoorden van ChatGPT versie 3 in december 2022 op enkele vragen over begrippen uit de luchtvaart. Het is boeiend om te zien hoe ChatGPT versie 4 in juli 2023 op dezelfde vragen antwoordt. Lees daarvoor verder op nvvlg.nl

ChatGPT vertelt... over luchtvaartgeneeskunde

Door Alex Wanders

Vliegveiligheid

Vliegveiligheid is de maatstaf voor de veiligheid van luchtvaart. Dit omvat de veiligheid van luchtvaartuigen, luchthavens, luchtverkeersleiding en andere aspecten van de luchtvaartindustrie. Er zijn verschillende manieren waarop vliegveiligheid kan worden verbeterd, zoals het onderhouden van luchtvaartuigen, het opleiden van vliegtuigbemanningleden en luchtverkeersleiders, en het opstellen van veiligheidsprocedures. Vliegveiligheid is van groot belang, omdat luchtvaart een snelle en efficiënte manier is om mensen en goederen te vervoeren. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat luchtvaart veilig is zodat mensen vertrouwen hebben in het gebruik ervan.

Medische keuring piloten

Piloten moeten regelmatig medische keuringen ondergaan om ervoor te zorgen dat ze fit genoeg zijn om te vliegen. De frequentie van deze keuringen hangt af van de leeftijd van de piloot en het type vliegvergunning waarvoor ze zijn gecertificeerd. Tijdens een medische keuring zal een arts de gezondheid van de piloot evalueren en bepalen of ze aan de vereisten voldoen om te vliegen. Dit kan onder andere omvatten het controleren van de visie en horen van de piloot, het uitvoeren van bloed- en urineonderzoeken, en het evalueren van de algehele gezondheid van de piloot. Als een piloot niet aan de medische vereisten voldoet, kan hun vliegvergunning worden ingetrokken totdat ze aan de vereisten voldoen.

Aviation medical examiner

Een aviation medical examiner (AME) is een arts die is gekwalificeerd om medische keuringen uit te voeren voor mensen die in de luchtvaartindustrie werken, zoals piloten en luchtverkeersleiders. AME's zijn gecertificeerd door de

Federal Aviation Administration (FAA) en zijn verantwoordelijk voor het evalueren van de gezondheid van deze individuen om ervoor te zorgen dat ze aan de medische vereisten voldoen om te vliegen. Tijdens een medische keuring zal een AME onder andere de visie en het horen van de persoon evalueren, bloed- en urineonderzoeken uitvoeren, en de algehele gezondheid van de persoon beoordelen. Als een persoon niet aan de medische vereisten voldoet, kan de AME hun vliegvergunning intrekken of beperkingen opleggen.

Diabetes en piloten

Diabetes kan een impact hebben op de medische geschiktheid van piloten om te vliegen. Volgens de Federal Aviation Administration (FAA) mogen personen met diabetes type 1 of type 2 alleen vliegen als ze goed zijn gecontroleerd en stabiel zijn en als ze aan bepaalde medische vereisten voldoen. Dit kan onder andere omvatten het gebruik van bepaalde medicijnen, het volgen van een behandelplan voor diabetes, en het aantonen van stabiele bloedsuikerspiegels. Piloten met diabetes moeten ook in staat zijn om te reageren op hypoglykemie (lage bloedsuikerspiegel) en hyperglykemie (hoge bloedsuikerspiegel) tijdens het vliegen. Als een piloot niet aan deze vereisten voldoet, kan hun vliegvergunning worden ingetrokken of beperkingen worden opgelegd.

Infarct en piloten

Een hartinfarct kan een impact hebben op de medische geschiktheid van piloten om te vliegen. Volgens de Federal Aviation Administration (FAA) mogen piloten die een hartinfarct hebben gehad alleen vliegen als ze aan bepaalde medi-

sche vereisten voldoen. Dit kan onder andere omvatten het volgen van een behandelplan voor hartaandoeningen, het gebruik van medicijnen en het aantonen van een stabiele hartfunctie. Piloten die een hartinfarct hebben gehad, moeten ook in staat zijn om te reageren op eventuele hartproblemen tijdens het vliegen. Als een piloot niet aan deze vereisten voldoet, kan hun vliegvergunning worden ingetrokken of beperkingen worden opgelegd. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat piloten medisch fit zijn om te vliegen om de veiligheid van de passagiers en andere mensen op de grond te garanderen.

Depressie en piloten

Depressie kan een impact hebben op de medische geschiktheid van piloten om te vliegen. Volgens de Federal Aviation Administration (FAA) mogen piloten die lijden aan depressie alleen vliegen als ze aan bepaalde medische vereisten voldoen. Dit kan onder andere omvatten het volgen van een behandelplan voor depressie, het gebruik van medicijnen en het aantonen van een stabiele emotionele toestand. Piloten die lijden aan depressie moeten ook in staat zijn om te reageren op eventuele emotionele problemen tijdens het vliegen. Als een piloot niet aan deze vereisten voldoet, kan hun vliegvergunning worden ingetrokken of beperkingen worden opgelegd. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat piloten medisch fit zijn om te vliegen om de veiligheid van de passagiers en andere mensen op de grond te garanderen.

Timeshift en piloten

De 'timeshift' van een piloot kan een impact hebben op hun

medische geschiktheid om te vliegen. De 'timeshift' van een piloot verwijst naar de wijziging van hun slaap-waakritme als gevolg van het vliegen over verschillende tijdzones. Dit kan leiden tot slaapproblemen, zoals jetlag en slaaptkort, wat kan leiden tot vermoeidheid en een verminderd functioneren. Om deze reden moeten piloten voldoende tijd hebben om te herstellen van de 'timeshift' voordat ze weer gaan vliegen. De Federal Aviation Administration (FAA) heeft regels opgesteld om ervoor te zorgen dat piloten voldoende tijd hebben om te herstellen van de 'timeshift' en om ervoor te zorgen dat ze medisch fit zijn om te vliegen. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat piloten medisch fit zijn om te vliegen om de veiligheid van de passagiers en andere mensen op de grond te garanderen.

Relatie gezagvoerder en purser

Er zijn geen specifieke regels of beperkingen op het hebben van een seksuele relatie tussen een gezagvoerder (piloot) en een purser (cabinepersoneel) aan boord van een vliegtuig, tenzij het de professionele prestaties van de gezag-

voerder of purser kan beïnvloeden of de veiligheid van de vlucht in gevaar brengt. Zoals met elk beroep, is het belangrijk dat gezagvoerders en pusers zich professioneel gedragen en zich aan de regels houden die zijn opgesteld door hun werkgever en de overheid. Als een gezagvoerder of purser zich niet aan deze regels houdt, kan dit leiden tot disciplinaire actie door de werkgever of de overheid. Het is ook belangrijk om ervoor te zorgen dat gezagvoerders en pusers fit zijn om te werken en dat hun professionele prestaties niet worden beïnvloed door persoonlijke aangelegenheden.

Verhouding gezagvoerder eerste officier

De verhouding tussen de gezagvoerder (piloot) en de eerste officier (copiloot) aan boord van een vliegtuig is vaak professioneel en gebaseerd op respect. De gezagvoerder is verantwoordelijk voor het vliegtuig en de passagiers aan boord en neemt de leiding tijdens de vlucht. De eerste officier is de tweede in commando en ondersteunt de gezagvoerder tijdens de vlucht. Samen werken ze nauw samen om ervoor te zorgen dat de vlucht veilig verloopt. Het is belangrijk dat de gezagvoerder en de eerste officier goed samenwerken en elkaar vertrouwen, omdat

ze verantwoordelijk zijn voor het welzijn van de passagiers aan boord. In sommige gevallen kunnen de gezagvoerder en de eerste officier ook bevriend zijn buiten het werk, maar dit is niet altijd het geval.

Straaljager piloot

Een straaljagerpiloot is een piloot die is opgeleid om te vliegen in een straaljager, een snel en wendbaar militair vliegtuig. Straaljagerpiloten zijn vaak leden van het leger of de luchtmacht en zijn verantwoordelijk voor het vliegen van missies die kunnen variëren van het verdedigen van luchtruim tot het uitvoeren van aanvallen. Straaljagerpiloten moeten over uitstekende vliegvaardigheden beschikken en moeten in staat zijn om snel te reageren op veranderende omstandigheden tijdens het vliegen. Ze moeten ook fysiek en mentaal fit zijn om de hoge g-krachten te kunnen weerstaan die optreden tijdens het vliegen van een straaljager. Straaljagerpiloten moeten ook een hoge mate van discipline en professionele integriteit hebben, omdat ze verantwoordelijk zijn voor het leven van hun passagiers en het uitvoeren van belangrijke militaire missies.

Kort verslag jaarvergadering NvvLG 10 juni 2023

Door Hetty van Dijk

De voorzitter opent de vergadering. In 2022 had de vereniging 204 leden, waren er 17 nieuwe aanmeldingen en 7 opzeggingen.

Er volgt een discussie over het nut van ons lidmaatschap van de KNVvL. Wij zijn "automatisch" lid, maar onduidelijk en mogelijk onbeschreven is, wat er van ons verwacht wordt en wat wij kunnen verwachten van een dergelijk (gratis) lidmaatschap. Het bestuur stelt voor om contact op te nemen met KNVvL teneinde deze zaken te bespreken en zal daarover terug rapporteren. In een volgende vergadering kan dan besloten worden om dit lidmaatschap wel of niet aan te houden.

De voorzitter roept op indien onze leden publiceren over luchtvaartgeneeskundige gerelateerde onderwerpen, dit aan de secretaris te melden.

Voorzitter van het Jongbloedfonds Martin Polak vertelt kort over de geringe activiteiten in 2022. Financieel gezien kwam er niet veel bij en ging er niets af. Er was wel een aanvraag, maar deze werd niet gehonoreerd. Over 2023 lijkt er wat meer actie: twee aanvragen, die ook gehonoreerd zijn. Secretaris Ries Simons heeft te kennen gegeven deze functie te willen beëindigen wegens zijn toegenomen internationale contacten (ESAM).

Het bestuur is verrijkt met twee nieuwe leden: Gijs Plant (helaas niet aanwezig) en Marjolein Deege. Marjolein stelt zich kort voor: ze heeft na haar opleiding als medisch microbioloog een carrièreswitch gemaakt en zich als AME gevestigd op het vliegveld Hilversum. Zelf vliegt ze ook en is bereid, in overleg, ook elders te komen keuren.

Vervolgens treedt Jaap Jan Witte af als voorzitter en geeft de voorzittershamer over aan Erik Frijters. Niemand in de zaal maakt bezwaar. Jaap Jan blijft in het bestuur als lid.

De wetenschappelijke avonden worden aangekondigd op onze website, de nieuwe voorzitter vraagt om ideeën voor onderwerpen 'in de ruimste zin des woords' en hoopt dat meer leden hierin actief zullen worden. Vraagt expliciet om ondersteuning bij de organisatie van de wetenschappelijke avonden.

Voor wat betreft de opleidingen: er is nu een vervolgcursus AME gaande en naar verwachting komt er volgend jaar een basiscursus AME.

Nadat bleek dat niemand gebruik wilde maken van de rondvraag, sloot voorzitter de vergadering.

Nederlandse Vereniging voor Luchtvaartgeneeskunde

**Nederlandse Vereniging voor
Lucht- en ruimtevaartgeneeskunde**

Adres:

Kampweg 53

3769 DE Soesterberg

e-mail: secretaris@nvvlg.nl

**"Voor beoefening en bevordering der
luchtvaartgeneeskundige wetenschap"**

Kopij gevraagd!

Alle leden worden in staat gesteld om een bijdrage aan deze nieuwsbrief te leveren. Stukken kunnen ingestuurd worden aan onze secretaris op:

secretaris@nvvlg.nl

Bijleveren van een of meerdere foto's wordt zeer gewaardeerd. Zorg aub dat de kwaliteit voldoende is en dat het vrij van copyright is.

Stay safe!

De redactie van de nieuwsbrief

Erik Frijters

Hetty van Dijk

Alex Wanders

www.nvvlg.nl

Prof. dr. J. Jongbloedfonds

De stichting Prof. dr. J. Jongbloedfonds is opgericht op 18 oktober 1984 door de Nederlandse Vereniging voor Luchtvaartgeneeskunde (NVvLG) ter stimulering van wetenschappelijke activiteiten. Het doel van de stichting is: "Het bevorderen, verdiepen en verbreiden van de wetenschappelijke kennis van de luchtvaartgeneeskunde en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords".

In praktische zin betekent dit, dat het Jongbloedfonds onderzoek op het gebied van lucht- en ruimtevaartgeneeskunde stimuleert door het verstrekken van een financiële bijdrage en/of advies aan de onderzoekers over de vraagstelling, opzet en uitvoering van het onderzoek en de wijze van rapportage en publicatie. De secretaris, Ries Simons, beschikt hiertoe met zijn TNO-achtergrond en deelname in talloze internationale wetenschappelijke commissies over een schat aan ervaring. Bij aanvraag voor een subsidie dient te worden vermeld de doelstelling van het

onderzoek, uiteraard de relevantie voor de lucht- en ruimtevaartgeneeskunde, vraagstelling, methode van onderzoek, planning, begeleiding, totale kosten en tenslotte voor welk deel van het onderzoek subsidie wordt aangevraagd. De ervaring leert dat dit veelal een bijdrage wordt gevraagd in de publicatiekosten.

De laatste jaren is gebleken dat er in Nederland weinig innovatief onderzoek op het gebied van de luchtvaartgeneeskunde lijkt plaats te vinden; althans het aantal verzoeken aan het fonds voor een bijdrage zowel financieel als adviserend is laag. Daarom ondersteunt het bestuur in samenwerking met het bestuur van de NVvLG ook wetenschappelijke avonden voor vliegerartsen en aeromedical examiners. Dit doet recht aan de doelstelling van de Stichting (bevorderen en verspreiden van wetenschappelijke kennis over de luchtvaartgeneeskunde) en de naam-

gever van de Stichting, Prof. Dr. J. Jongbloed, die actief doceerde en publiceerde over dit onderwerp toen de luchtvaartgeneeskunde in Nederland nog in de kinderschoenen stond.

Mocht u als lid van de NVvLG zelf een onderzoek willen starten, of weet u iemand die daar al actief mee bezig is, schroom niet om hem of haar te verwijzen naar onze stichting, zodat we met elkaar de traditie van een klein land met veel kennis op het gebied van luchtvaartgeneeskunde in ere houden.

*Martin Polak (Voorzitter)
Eric Onnouw (Secretaris)
Christine de Vries (Peningmeester)*

<http://www.jongbloedfonds.nl>